

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу

Кафедра англійської філології і філософії мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної роботи

Сергій СОРОКІН

«___» _____ 24 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лексикологія англійської мови

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
спеціалізація <u>перша - англійська</u>	<u>035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),</u>
рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
освітня програма	<u>Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад</u>
статус дисципліни	<u>нормативна</u>

Форма здобуття освіти денна

Навчальний рік 2024/2025

Семестр IV

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання англійська

Форма підсумкового контролю іспит

КИЇВ – 2024

Розробник:

Чхетіані Т. Д., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і філософії мови

Рецензенти:

Морякіна І. А. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри фонетики і практики англійської мови факультету германської філології, Київський національний лінгвістичний університет

Ущина В. А. – доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Схвалено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови, протокол № 1 від “1” серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Ізотова Н.П.

Схвалено на засіданні вченої ради факультета германської філології перекладу, протокол № 1 від 2 серпня 2024 р.

Голова вченої ради факультету

Гнезділова Я.В.

- 1. Мета вивчення дисципліни** полягає в розкритті лінгвістичної природи лексичних ресурсів сучасної англійської мови на тлі формування у студентів чіткого уявлення про лексикологію як мовознавчу дисципліну, її теоретичні та методологічні засади, про місце лексикології серед інших лінгвістичних дисциплін.

Навчальній дисципліні «Лексикологія англійської мови» належить одне з центральних місць у професійній підготовці філолога, оволодіння якою зміцнює теоретичні знання про мову, сприяє свідомому практичному оволодінню першою іноземною мовою, а також формує розуміння соціальної значущості майбутньої професії та можливостей застосування набутих знань і вмінь у сфері професійної діяльності.

- 2. Загальний обсяг** (відповідно до робочого навчального плану)

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

	Денна форма навчання
лекції	14 год.
семінарські заняття	16 год.
практичні заняття	—
консультації	—
самостійна робота	60 год.

- 3. Передумови до вивчення навчальної дисципліни:**

Успішне опанування курсів:

- вступу до мовознавства;
- вступу до германської філології;
- філософії

Вивчення курсів:

- практики усного і писемного мовлення першої іноземної мови;
- практичної граматики першої іноземної мови;
- практичної фонетики першої іноземної мови.

- 4. Анотація навчальної дисципліни:**

Навчальна дисципліна “ Лексикологія англійської мови ” орієнтована на подальший розвиток загальних та фахових компетентностей майбутніх філологів, пов'язаних з опануванням студентами системи знань з лексикології як мовознавчої дисципліни, зокрема знань про словниковий склад як мовну підсистему, що об'єднує взаємообумовлені номінативні елементи; про функціональні, історико-етимологічні, соціолінгвістичні та стилістичні ознаки лексичних одиниць; про розвиток та збагачення словникового складу англійської мови за рахунок семантичних змін, словотвору, запозичень; про специфіку англійської фразеології; про лексикографічну науку, яка знайомить майбутніх фахівців з принципами побудови різних словників.

Курс розкрито у чотирьох змістових модулях “Словобудова і словотвір в англійській мові”, “Лексична семантика. Парадигматичні відношення”, “Сполучуваність слів в англійській мові. Фразеологія”, “Лексична варіативність і лексичні зміни”.

5. Компетентності студентів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Лексикологія англійської мови»

Основним завданням вивчення дисципліни “Лексикологія англійської мови” є формування загальних і професійних компетентностей майбутніх філологів та забезпечення можливості подальшого навчання за обраною спеціальністю. Зокрема вивчення дисципліни “Лексикологія англійської мови” націлене на формування таких **загальних** компетентностей (ЗК):

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 14. *Здатність до здійснення політкоректної та етичної комунікації іноземною мовою з представниками різних соціальних груп та національних культур, усвідомлюючи та поважаючи феномен мультикультурності як важливої ознаки сучасного світу.*

ЗК 15. *Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності, здійснювати творчий науковий пошук.*

ЗК 16. *Здатність розуміти сутність й соціальну значущість майбутньої професії та прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.*

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК16. *Здатність до науково-лінгвістичного мислення, здатність вільно користуватися спеціальною лінгвістичною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень, розуміти природу лінгвістичних явищ та процесів, вільно орієнтуватися у науковій лінгвістичній інформації та верифікації наукових концепцій, ефективно й компетентно брати участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, круглих столах, дискусіях, наукових публікаціях) в галузі філології.*

6. Очікувані результати навчання студентів з дисципліни (освітнього компонента) «Лексикологія англійської мови»

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання(за необхідності)
Код	Результат навчання		
1	Знання: 1) знати базові теоретичні та методологічні засади лексикології англійської мови, її роль та місце серед інших лінгвістичних дисциплін; 2) знати вихідні поняття, ключові положення та концептуальний апарат лексикології сучасної англійської мови; 3) знати лексичні ресурси сучасної англійської мови та принципи їх системної організації.	Методи інтерактивного і проблемного навчання	Усне та письмове опитування, тестування, написання модульної контрольної роботи
2	Уміння: 1) пояснювати основні філософські та загальнонаукові поняття лексикології; 2) розкривати основні підходи до вивчення об'єкту лексикології; 3) пояснювати предмет та завдання лексикології з огляду на процеси передачі інформації; 4) аналізувати зв'язок лексикології з іншими дисциплінами та її роль в проведенні лінгвістичних досліджень, а також навчанні англійської мови в школі та вузі; 5) оперувати основними та вихідними поняттями лексикології; 6) пояснювати використання основних моделей словотворення; 7) визначати основні типи лексичного значення слів; 8) проводити етимологічний аналіз слів; 9) класифікувати вільні і сталі словосполучення; 10) визначати ступінь асиміляції запозичень; 11) утворювати нові лексичні одиниці за допомогою високо- та низькопродуктивних словотворчих моделей; 12) аналізувати семантичну структуру слова; 13) диференціювати денотативне і конотативне значення слова; 14) розпізнавати типи синонімів і антонімів; 15) розкривати критерії класифікації словникового складу.	Комунікативний метод, методи інтерактивного і проблемного навчання, методи пошукової роботи	
3	Комунікація: 1) розвивати навички участі в дискусіях і дебатах; 2) розвивати навички представлення критичних оглядів професійних праць у фаховій літературі; 3) опановувати правила представлення результатів науково-практичного дослідження.	Комунікативний метод, методи інтерактивного і проблемного навчання, метод пошукової роботи, метод проектної роботи	
4	Автономність і відповідальність: 1) мати	Метод пошукової роботи, метод	

	здатність самостійно опрацьовувати літературу, розв'язувати задачі і проблеми, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю; 2) відповідати за результати своєї діяльності	проектної робота	
--	--	------------------	--

7.1. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання з дисципліни (код)	1	2	3	4
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, порівнювати, класифікувати й систематизувати різні напрямки і школи в лінгвістиці, літературознавстві, перекладацьких студіях, методиці, педагогіці та психології.			+		
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.			+		
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.			+		
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.					+
ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.					+
ПРН 21. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцем, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.				+	
ПРН 23. Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.		+			

7.2. Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Лексикологія англійської мови”

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, порівнювати, класифікувати й систематизувати різні напрямки і школи в лінгвістиці, літературознавстві, перекладацьких студіях, методиці, педагогіці та психології.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Метод пошукової роботи	Виконання індивідуальних самостійних завдань.
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	Метод пошукової роботи, метод проєктної роботи	Тестове опитування, підготовка проєкту.
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	Комунікативний метод, методи інтерактивного і проблемного навчання, групова дискусія	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Метод пошукової роботи	Опитування
ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.	Комунікативний метод, методи інтерактивного і проблемного навчання, групова дискусія	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань,
ПРН 21. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцем, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.	Комунікативний метод, методи інтерактивного і проблемного навчання, групова дискусія	Усне та письмове опитування, тестування
ПРН 23. <i>Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.</i>	Комунікативний метод, методи інтерактивного і проблемного навчання, групова дискусія	Написання модульної контрольної роботи

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

8.1 Форми та критерії оцінювання студентів:

Семестрове оцінювання:

1. усна форма опитування (включно з методом фронтального опитування на лекціях);
2. оцінювання самостійної проєктної роботи;
3. оцінювання письмових вправ;
4. оцінювання поточних тестів (метод експрес-контролю);
5. написання модульної контрольної роботи.

Підсумкове оцінювання: іспит

Складання іспиту відбувається у формі усної відповіді на запитання білету

Умови допуску до іспиту:

Виконання усіх видів аудиторної, самостійної та модульної роботи, передбачених навчальною програмою на семестр, відвідання принаймні 75% аудиторних занять та відпрацювання всіх видів занять, якщо вони були пропущені з поважних причин.

Студенти, які не відвідали принаймні 75% аудиторних занять, не написали модульну роботу або не подали самостійну роботу без документально підтверджених поважних причин, до іспиту не допускаються.

8.2 Організація оцінювання:

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності, включаючи аудиторну й самостійну роботу, відбувається постійно протягом 15 навчальних тижнів. Проміжна атестація проводиться після 8 навчальних тижнів. Написання модульної контрольної роботи відбувається на останньому занятті.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Модульна контрольна робота (МКР) є обов'язковою складовою системи модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів. Виконання студентами МКР спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння ними всього навчального матеріалу, що підлягає вивченню під час аудиторної і самостійної роботи.

Критерії оцінювання за видами навчальної діяльності

№	Види навчальної діяльності	4-бальна шкала	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації; завдання виконані за інноваційним рівнем складності
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки
		2	Фрагментарна, неаргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки.
		0	Непідготовленість до заняття; невиконання завдань
2.	Самостійна робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань, здатність до критико-аналітичного осмислення актуальних проблем лінгвостилістики, загальна філологічна та мовна компетентність
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання завдань для самостійної роботи за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань. Невиконання завдань.

		0	Відсутність самостійної роботи
3.	МКР	5	90%–100% правильно виконаних завдань, повне розкриття теоретичної проблеми, креативність в інтерпретації фрагментів тексту, 1-2 незначних помилки щодо змісту або форми
		4	75%–89% правильно виконаних завдань, загалом правильне, але неповне розкриття теоретичної проблеми, стереотипність в інтерпретації фрагментів тексту, 3–4 незначних помилки щодо змісту або форми
		3	50%–74% правильно виконаних завдань, несистематизована, неаргументована, неповна відповідь на теоретичне запитання, недостатньо повна інтерпретація фрагментів тексту, 5–6 помилок щодо змісту або форми
		2	50% і нижче правильно виконаних завдань, неправильна відповідь на теоретичне запитання, невірна інтерпретація фрагментів тексту, 7 і більше помилок щодо змісту або форми. Невиконання завдань.
		0	Відсутність контрольної роботи

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач трансформує оцінки за роботу протягом семестру в рейтинговий бал у такий спосіб:

Лекційні заняття

«відмінно»	– 10 балів
«добре»	– 8 балів
«задовільно»	– 6 балів
«незадовільно»	– 4 бали
неявка на лекцію	– 0 балів

Семінарські заняття / МКР / самостійна робота

«відмінно»	– 20 балів
«добре»	– 16 балів
«задовільно»	– 12 балів
«незадовільно»	– 8 бали
неявка на семінар/ МКР/ відсутність самостійної роботи	– 0 балів

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Лекційні заняття (фронтальне опитування + конспект лекцій і прочитаного перед лекціями)*	10 балів (макс.)
Семінарські заняття (тест + домашнє завдання + дискусія)	20 балів (макс.)

Самостійна робота (проект)	20 балів (макс.)
МКР	20 балів (макс.)
Разом за семестр	70 балів (макс.)

Примітка:

- * Запропонований розподіл балів не протирічить «Положенню про систему модульно-рейтингового контролю ..» [Норм.- метод. документи 2014-2015, с. 30], згідно з яким аудиторна та самостійна навчальна робота студентів максимально оцінюється в 50 балів. Разом з тим, запропонована деталізація максимальної кількості балів стимулюватиме студентів відповідально ставитися до кожного виду роботи, а викладачі зможуть чіткіше пояснити студентам, чому їм було виставлено саме такий семестровий рейтинговий бал.

Підсумковий контроль і підсумкова оцінка

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни проводиться у формі семестрового екзамену за обсягом навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо виконано усі види робіт, передбачені навчальною програмою на семестр, за умови відпрацювання всіх пропущених занять, пропущених з поважних причин.

Структура екзамену

Екзамен відбувається в усній формі. Екзаменаційний білет включає два теоретичних і одне практичне завдання. Перелік питань до іспиту:

1. Lexicology as a branch of linguistics, its scope, aims and significance. Relation to other branches of linguistics.
2. Morphology as a branch of linguistics. Goals of morphological research. Analytic and synthetic approaches to morphology.
3. The morphemic structure of English words. Structural and semantic classifications of morphemes. Structural types of words in English.
4. Specific features of morphology in English. Derivational morphology vs. inflectional morphology in English.
5. Ways of representing the relationship between morphemes in English words. English morphemes and meaning.
6. Productivity. Productive means of word-formation in English. Non-productive means of word-formation in English.
7. Affixation. Classifications of affixes. Productive and non-productive affixes, dead and living affixes.
8. Word-composition. Types of compound words. Criteria for their classification. Criteria for distinguishing compounds from word groups.
9. Shortening. Types of shortening.

10. Conversion. Different views on conversion. Semantic relations within converted pairs.
11. Lexical semantics as a branch of linguistics, its aims and basic notions. Semasiological and onomasiological perspectives on the English lexicon.
12. The English word: problems of definition. Words, word-forms, lexemes. Words as linguistic signs.
13. Methods of investigating the lexicon. Questions lexical semanticists ask.
14. Approaches to the study of meaning: a referential approach, a language immanent approach, conceptual theory of meaning. Types of word meaning.
15. Transference of meaning. Metaphor. Metonymy.
16. The semantic structure of words in English: componential analysis and semantic features.
17. A monosemy approach vs. a polysemy approach to the lexicon. Vagueness vs. ambiguity. Semantic clash vs. pleonasm in English.
18. Diachronic and synchronic approaches to the distinction between polysemy and homonymy in English. Types of polysemy and types of homonymy in English.
19. Paradigmatic vs. syntagmatic relations in the English lexicon.
20. Basic paradigmatic relations in English: synonymy, antonymy, hyponymy / hyperonymy, meronymy / holonymy.
21. Synonyms. The distinction between the synonymic dominant and the common semantic component. Types of synonyms.
22. Antonyms. Morphological and semantic classifications of antonyms.
23. Lexical field theory. Lexical fields and other traditional lexical groupings.
24. Synchronic vs. diachronic approaches to the study of the English lexicon. Development of the English lexicon over time.
25. Causes and types of semantic change in English.
26. English vocabulary as an adaptive system. Neologisms: their sources and formation. Archaisms.
27. Stylistic differentiation of the English lexicon: common, literary and colloquial words. Euphemisms.
28. Free word groups: the problem of definition, classifications of free word groups.
29. Collocability of words in English. Limits to compositionality of word groups. Selection restrictions. Distributional analysis.
30. Free word groups vs. phraseological units.
31. Phraseology as a branch of linguistics. Phraseological units: the problem of definition.
32. Phraseological units: features, classifications.
33. Origins and sources of phraseological units. Polysemy, synonymy and stylistic features of phraseological units.
34. Words of native origin and their distinctive features.
35. The borrowed element in the English vocabulary: an overview. The source of borrowing vs. the origin of borrowing. Translation loans. Semantic loans.

36. The Celtic language puzzle in English. Scandinavian loans and their distinctive features.
37. Latin and French loans: periods of borrowings and their distinctive features.
38. Greek loans and their distinctive features. Loans from other languages in English.
39. Assimilation of borrowings. Degrees and types of assimilation.
40. Types of borrowings. Etymological doublets, hybrids, international words, false etymology.
41. Standard English: the definition and features.
42. Variants and dialects of English in the UK. Scottish English. Irish English. Variants vs. dialects vs. accents of English.
43. Regional differentiation of the English lexicon in the USA.
44. Types of lexical differences between British and American English.
45. "World Englishes". English as a lingua franca.
46. Lexicography as a branch of linguistics. Types of dictionaries.
47. Some debatable problems of lexicography.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь студента на екзамені у 4-бальній шкалі.

Критерії оцінювання відповіді студента на іспиті наведено у таблиці

4-бальна шкала	Критерії оцінювання
«відмінно»	Повна, систематизована, логічно побудована відповідь з елементами інновації на всі питання в білеті та додаткові питання екзаменатора; допускається 1 незначна помилка стосовно змісту відповіді та 1-2 незначні помилки стосовно форми відповіді
«добре»	Недостатньо повна, систематизована, логічно побудована відповідь на всі питання в білеті та додаткові питання екзаменатора; допускається до трьох незначних помилок стосовно змісту відповіді та 3-4 незначні помилки стосовно форми відповіді
«задовільно»	Неповна, несистематизована відповідь на всі питання в білеті та додаткові питання екзаменатора і / або відсутність відповіді на одне питання в білеті та вибірккові відповіді на додаткові питання екзаменатора; допускається до п'яти незначних помилок стосовно змісту відповіді та 5-6 незначних помилок стосовно форми відповіді
«незадовільно»	Фрагментарна, неаргументована відповідь на всі питання в білеті та додаткові питання екзаменатора і / або відсутність відповіді на два чи три питання в білеті та незадовільні відповіді або відсутність відповідей на додаткові питання екзаменатора; грубі помилки стосовно змісту і форми відповіді, які свідчать про несформованість у студента задовільних знань і вмінь, передбачених програмою навчальної дисципліни

Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно»	– 30 балів;
«добре»	– 23 бали;
«задовільно»	– 18 балів;
«незадовільно»	– 0 балів.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Рейтинговий бал за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за 4-бальною шкалою
90-100	A	“відмінно”
82-89	B	“добре”
75-81	C	
66-74	D	“задовільно”
60-65	E	
0-59	F	“незадовільно”

Якщо студент на екзамені мав семестровий рейтинговий бал **менш ніж 42 бали**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»)), йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за 4-бальною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **E**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

Змістовий модуль 1.

Вивчення словникового складу англійської мови.

СЛОВОБУДОВА І СЛОВОТВІР В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Тема 1. Лексикологія як мовознавча дисципліна.

Мета заняття: ознайомити студентів з теоретичними та методологічними засадами лексикології англійської мови. Продемонструвати основні методи досліджень, що використовуються у сучасній лексикології.

Зміст заняття: поняття об'єкту та предмету науки, підходи до вивчення предмету лексикології. Теоретичні та методологічні засади лексикології англійської мови. Синхронія та діяхронія лексикології і її взаємозв'язок з фонетикою, граматиною, стилістикою та історією мови. Місце лексикології в загальному процесі вивчення іноземних мов у вузі. Теоретичні основи вивчення словникового складу мови. Системність словникового складу мови. Сучасні методи вивчення лексичного та фразеологічного складу мови. Поняття про дистрибутивний, трансформаційний, контекстуальний та компонентний методи аналізу. Статистичні методи вивчення мови.

Основні поняття: лексикологія, синхронія, діяхронія, слово, парадигма, дистрибутивний аналіз, трансформаційний аналіз, контекстуальний аналіз, компонентний аналіз.

Тема 2. Словобудова і словотвір в англійській мові.

Мета заняття: навчити студентів аналізувати морфологічну структуру слова, розрізняти складні і похідні слова, користуватися продуктивними і малопродуктивними способами словотвору.

Зміст заняття: морфологічна структура слова в сучасній англійській мові. Слова та морфеми. Вільні та зв'язані основи. Аломорфи. Принципи аналізу морфологічної структури слова (морфемний та словотворчий рівні). Продуктивні та непродуктивні способи словотворення. Різні способи словотвору. Афіксація (суфіксація та префіксація). Конверсія (різні точки зору на конверсію, типи конверсії). Словоскладання. Основні особливості та критерії виділення складних слів. Інші словотворчі засоби.

Основні поняття: словотвір, морфеми, корені, морфемний рівень аналізу, словотворчий рівень аналізу, афіксація, словоскладання, продуктивні засоби словотвору, непродуктивні засоби словотвору, скорочення, аббревіація, конверсія, словозрошення, зворотний словотвір, звуконаслідування, зсув наголосу.

Змістовий модуль 2. ЛЕКСИЧНА СЕМАНТИКА. ПАРАДИГМАТИЧНІ ВІДНОШЕННЯ

Тема 3. Семасіологія. Типи значення лексичних одиниць

Мета заняття: навчити студентів розрізняти значення слова і поняття, визначати типи значення слова у тексті, аналізувати семантичну структуру слова і типи контекстів.

Зміст заняття: знання про природу значення слова. Лексичне та граматичне значення слова. Основні теорії лексичного значення. Семантична структура слова. Значення та контекст.

Взаємозв'язок між значенням та сполучуваністю. Полісемія, її роль у мові та причини цього явища, різновиди полісемії. Смислова структура багатозначного слова. Основні типи лексичних значень слова та принципи їх класифікації. Історичні зміни семантичної структури слова. Лінгвістичні та екстралінгвістичні фактори, які лежать в основі семантичних процесів. Розширення та звуження значення. “Покращення” та “погіршення” значення.

Основні поняття: значення, граматичне значення, лексичне значення, денотація, конотація, екстенціонал, інтенціонал, імплікаційне значення, референція, семантична структура слова, моносемія, полісемія, розширення значення, звуження значення, “покращення” значення, “погіршення” значення, контекст.

Тема 4. Словниковий склад англійської мови як система.

Мета заняття: навчити студентів розрізняти різні типи синонімії, знаходити в тексті евфемізми і пароніми, класифікувати антоніми за їх семантичними і морфологічними особливостями.

Зміст заняття: проблема класифікації словникового складу англійської мови як певної системи лексичних одиниць. Проблема лінгвістичних критеріїв у виділенні лексико- семантичних груп. Семантичні поля. Інші можливі угруповання. Гіпонімічні зв'язки.

Основні поняття: парадигматичні відношення, синоніми, синонімічна домінанта, ідеографічні синоніми, стилістичні синоніми, пароніми, антоніми, гіпоніми, гіпероніми, еквоніми, тематична група, семантичне поле, асоціативне поле.

Змістовий модуль 3.

СПОЛУЧУВАНІСТЬ СЛІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ. . СИНТАГМАТИЧНІ ВІДНОШЕННЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ

Тема 5. Вільні словосполучення англійської мови.

Мета заняття: навчити студентів розрізняти вільні словосполучення і фразеологізми, аналізувати фразеологічні одиниці з точки зору семантичного, контекстуального та функціонального підходів.

Зміст заняття: основні типи словосполучень в англійській мові. Відносні ознаки вільних словосполучень. Сполучуваність в англійській мові та фактори, які її обмежують. Використання дистрибутивного аналізу для дослідження вільних словосполучень. Лексична валентність. Граматична валентність.

Основні поняття: вільне словосполучення, лексичне значення вільного словосполучення, лексичний контекст, граматичний контекст, лексична валентність, граматична валентність.

Тема 6. Фразеологічні одиниці англійської мови.

Мета заняття: обговорити із студентами питання стабільності фразеологізмів, розглянути різні підходи до їх класифікації.

Зміст заняття: фразеологія як самостійна лінгвістична дисципліна. Основні критерії фразеологічних одиниць. Визначення фразеологічної одиниці. Різні класифікації фразеологічних одиниць (В.В. Виноградова, А.І. Смирницького, Н.Н. Амосової, О.В. Куніна). Структурні типи фразеологічних одиниць в сучасній англійській мові. Варіантність та синоніми фразеологічних одиниць. Стилїстичне використання фразеології.

Основні поняття: фразеологічна одиниця, ідіоматичність, стабільність, відтворюваність, фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, стандартизовані фрази.

Змістовий модуль 4.

ЛЕКСИЧНА ВАРІАТИВНІСТЬ І ЛЕКСИЧНІ ЗМІНИ

Тема 7. *Етимологічний склад англійської мови.*

Мета заняття: навчити студентів етимологічному аналізу тексту, показати студентам етимологічну структуру словникового складу англійської мови, навчити аналізувати запозичення з точки зору типу і ступеня асиміляції.

Зміст заняття: асиміляція. Об'єм словника і його використання. Розвиток словникового складу як фактор, який зумовлений тісним зв'язком повного розвитку та історії суспільства. Причини збагачення словникового складу, які пояснюються внутрішніми мовними законами. Етимологічний склад англійського словника. Слова індоєвропейського походження. Основні ознаки корінних англійських слів. Роль запозичень у формуванні та розвитку словникового складу. Історична послідовність запозичень з латинської мови, скандинавських діалектів, нормандського та паризького діалектів французької мови. Асиміляція запозичень: типи асиміляцій, ступінь асиміляції. Етимологічні дублети. Інтернаціональні слова в словниковому складі англійської мови. Явище народної етимології. Основні поняття: корінні слова, іншомовні слова, семантичні запозичення, джерело запозичення, походження запозичення, асиміляція, етимологічні дублети, гібриди, інтернаціональні слова, народна етимологія.

Тема 8. *Варіанти і діалекти англійської мови.*

Мета заняття: Обговорити різницю між стандартною англійською мовою та її варіантами і діалектами. З'ясувати лінгвістичні та екстралінгвістичні причини, що сприяли їх виникненню.

Зміст заняття: історичні та економічні причини розповсюдження англійської мови за межами Великобританії. Особливості англійської мови в США. Кількісні та якісні відмінності в

словниковому складі американського варіанту. Різниця в значенні та використанні певних слів в Англії та Америці. Специфіка фразеології в американському варіанті англійської мови. Словотворення в американському варіанті англійської мови. Особливості словникового складу англійської мови в Австралії, Новій Зеландії, Канаді. Гібридні та креольські мови.

Основні поняття: мова, варіант, діалект, вимова, американізм, піджин, креольська мова, мовна норма, національна мова, літературна мова, мова міжетнічного спілкування.

Тема 9. Основи англійської лексикографії.

Мета заняття: ознайомити студентів з словниками, що існують. Навчити навичкам раціональної роботи з словником, показати різні типи словників. Розкрити основні проблеми лексикографії. Сформувані уявлення студентів про розвиток лексикографії у Великій Британії та США.

Зміст заняття: мета та завдання укладання словників. Енциклопедичні та лінгвістичні словники. Підбір та організація матеріалу в лінгвістичному словнику. Побудова словникової статті. Типи словників: тлумачні, етимологічні, фразеологічні, синонімічні, ідеографічні, частотні та інші. Етапи розвитку лексикографії у Великій Британії та США і ключові словники.

Основні поняття: словникова стаття, загальний словник, спеціальний словник, енциклопедичний словник, лінгвістичний словник, діяхронічний / синхронічний словник, тлумачний словник, перекладний словник, тезаурус, конкорданс, глосарій.

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
		денна форма			
		Разом	у тому числі		
лекції	семінарські заняття		самостійна робота		
Модуль 1. Теоретичні та методологічні засади вивчення лексикології англійської мови					
Змістовий модуль 1. Вивчення словникового складу англійської мови. СЛОВОБУДОВА І СЛОВОТВІР В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ					
1.	Тема 1.1. Лексикологія як мовознавча дисципліна	5	1	-	4
2.	Тема 1.2. Словобудова і словотвір	11	3	2	6
Змістовий модуль 2. ЛЕКСИЧНА СЕМАНТИКА. ПАРАДИГМАТИЧНІ ВІДНОШЕННЯ					
3.	Тема 2.1. Семасіологія. Типи значення лексичних одиниць	11	2	3	6

4.	Тема 2.2. Словниковий склад англійської мови як система	11	2	3	6
Змістовий модуль 3. СИНТАГМАТИЧНІ ВІДНОШЕННЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ					
5.	Тема 3.1. Вільні словосполучення	9	1	2	6
6.	Тема 3.2.. Фразеологія	9	1	2	6
Змістовий модуль 4. ЛЕКСИЧНА ВАРІАТИВНІСТЬ І ЛЕКСИЧНІ ЗМІНИ					
7.	Тема 4.1. Етимологічний склад англійської мови	10	2	2	6
8.	Тема 4.2. Варіанти і діалекти англійської мови	8	1	1	6
9.	Тема 4.3. Основи англійської лексикографії	7	1	-	6
	Модульна контрольна робота	1	-	1	-
	Самостійна проектна робота	8			8
	Разом годин	90	14	16	60

10. Методичне забезпечення

1. Базове

1. Навчально-методичний практикум з лексикології англійської мови для аудиторної та самостійної роботи студентів / Укл. Кривенко Г.Л. – К, 2021. – 100 с.
2. Anikeenk I. G. , Boitsan L.F. English Lexicology: Seminars. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2006. 110 с.
2. Додаткове
3. Kveseleovich D.I., Sasina V.P. Modern English Lexicology in Practice. – Vinnytsya: Nova Knyha, 2001. – 117 p.
4. Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсу лексикології англійської мови для студентів III курсу / Укл. Бойцян Л.Ф. – К., 2000. – 40 с.
5. Ganetskaya L. V. Lexi-Maker: Modern English Lexicology in Tables, Figures and Exercises. – К. : Ленвіт, 2004. – 96 с.
6. Мейзерська І.В. Introduction to Lexicography. Навчальний посібник з англійської мови для студентів III курсу /І.В. Мейзерська. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. – 101 с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Carstairs-McCarthy A. An Introduction to English Morphology: Words and Their Structure. – Edinburgh : Edinburgh University Press, 2002. – 160 p.
2. Cruse A. Meaning in Language. An Introduction to Semantics and Pragmatics. – Oxford University Press, 2000. – 512 p.
3. Jackson H. and E. Zé Amvela Words, Meaning and Vocabulary. – 2nd Edition. – London; New York : Continuum, 2007. – 260 p.
4. Lipka L. An Outline of English Lexicology. – 2 ed. – Tübingen Niemeyer, 1992. – 218 p.
5. Melchers G., Shaw Ph. World Englishes. – NY: Routledge, 2013. – 254 p.
6. Murphy M. Lynne. Lexical meaning / M. Lynne Murphy. (Cambridge textbooks in linguistics). Cambridge University Press, 2010. – 276 p.

7. Phraseology: Theory, Analysis, and Applications [ed. A. P. Cowie]. – Oxford: Clarendon Press, 1998. – 258 p.

Додаткова література

1. Бацевич Ф. С. Очерки по функциональной лексикологии. – Л. : Издательство "Світ", 1997. – 390 с.
2. Демська О. Вступ до лексикографії. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. – 266 с.
3. Кронгауз М. А. Семантика : – М. : Рос. гос. гуманит. ун-т, 2001. – 399 с.
4. Левицкий В. В. Семасиология. – Винница : Нова Книга, 2006. – 508 с.
5. Лингвистический энциклопедический словарь / [под ред. В. Н. Ярцевой]. – М. : Советская Энциклопедия, 1990. – 685 с.
6. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови. – Х. : Основи, 1993. – 255 с.
7. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. – Вінниця : Нова Книга, 2007. – 528 с.
8. Омельченко Л. Ф. Продуктивные типы сложных слов в современном английском языке. – К. : Вища школа, 1981. – 144 с.
9. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
10. Aronoff M. and Fudeman K. What is morphology? – Malden, MA: Blackwell, 2010. – 312 p.
11. Bussman H. Routledge Dictionary of Language and Linguistics. – L., N.Y.: Routledge, 2006. – 1335 p.
12. Crystal D. The Cambridge Encyclopaedia of the English Language, 1995. – 495 p.
13. Crystal D. The Stories of English. – The Overlook Press: Woodstock & New York, 2004 – 608 p.
14. Geeraerts D. Theories of Lexical Semantics. – Oxford : Oxford University Press, 2010. – 362 p.
15. Haspelmath M. and Andrea D. Sims. Understanding morphology. – 2nd Edition. – London: Hodder Education, an Hachette UK Company, 2010. – 384 p.
16. Heidi H. English Words: A Linguistic Introduction. – Oxford: Blackwell Publishing, 2006. – 321 p.
17. Hurford J., Heasley B., Smith M. B. Semantics : A Coursebook. – Cambridge : Cambridge University Press, 2007. – 366 p.
18. Jackson H. Lexicography: An Introduction. – L., N.Y. : Routledge, 2002. – 141 p.
19. Moon R. Fixed Expressions and Idioms in English: A Corpus-based Approach. – Oxford: Clarendon Press, 1998. – 338 p.
20. Phraseology and Culture in English [ed. P. Skandera]. – N.Y., L. : Routledge, 2007. – 524 p.
21. Plag I. Word-Formation in English. – Cambridge : Cambridge University Press, 2002. – 264 p.
22. Rayevska N. N. English Lexicology. – К. : Vysca Skola Publishers, 1977. – 293 p.
23. Schneider E. W. Postcolonial English. Varieties around the World. – Cambridge : Cambridge University Press, 2007. – 385 p.
24. Semantics: A Reader [ed. S. Davis and B. S. Gillon]. – Oxford: Oxford University Press, 2004. – 936 p.
25. Stubbs M. Words and Phrases: Corpus Studies of Lexical Semantics. – Oxford: Blackwell Publishing, 2001. – 288 p.
26. Traugott E.C., Dasher R.B. Regularity in Semantic Change. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 340 p.
27. Ullmann S. Semantics: An Introduction to the Science of Meaning. – NY: Barnes & Noble, 1962. – 278 p.
28. Wierzbicka A. Semantics, Culture and Cognition. Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations. – N.Y., Oxford: Oxford University Press, 1992. – 496 p.

12. Інформаційні ресурси

Блог з лексикології англійської мови для майбутніх філологів у мережі «Інтернет», на якому викладено анотацію до дисципліни, плани лекційних і семінарських занять, електронні посилання на літературу, яку необхідно опрацювати до аудиторних занять, а також проблемні запитання для обговорення, вправи, завдання для самостійної роботи тощо.

Навчальні матеріали на платформі Microsoft Teams, які містять електронну бібліотеку вибраних джерел рекомендованої літератури, поточні тести за текстами долекційних завдань, посилання на рекомендовані відеофайли.